

KLASA: UP/I-344-01/18-08/02
URBROJ: 376-11-19-11
Zagreb, 4. siječnja 2019.

Na temelju članka 12. stavka 1. točka 3. i članka 68. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17) te članka 100. stavka 3. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/09), u postupku ocjene koncentracije operatora Hrvatski Telekom d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9, Zagreb i HP Produkcija d.o.o., Branimirova 4, Zagreb Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, po službenoj dužnosti, donosi:

PRIVREMENO RJEŠENJE

- I. Ocjenjuje se da bi koncentracija operatora Hrvatski Telekom d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9, Zagreb i HP Produkcija d.o.o., Branimirova 4, Zagreb, mogla imati značajan učinak na tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu.
- II. Do okončanja postupaka operatorima Hrvatski Telekom d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9, Zagreb i HP Produkcija d.o.o., Branimirova 4, Zagreb privremeno se zabranjuje poduzimanje radnji u cilju dovršetka koncentracije.

Obrazloženje

Dana 27. studenog 2018. društva Hrvatski Telekom d.d. (dalje: HT) i HP-Hrvatska pošta d.d. (dalje: HP) podnijeli su, sukladno članku 68. stavku 2. Zakona o elektroničkim komunikacijama (dalje: ZEK), zajedničku prijavu koncentracije u vidu stjecanja 100% udjela u temeljnom kapitalu društva HP Produkcija d.o.o. (dalje: HPP) od strane HT-a.

Uz prijavu su priloženi izvaci iz sudskog registra za HT i HPP te godišnja izvješća za 2017. za oba društva.

Neovisno o podnesenoj prijavi, Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) je zaprimila i podnesak društva A1 Hrvatska d.o.o. u kojem se izražava zabrinutost zbog učinka predmetne koncentracije na tržišno natjecanje te navodi kako je A1 također izrazio želju za kupnjom EvoTv-a, što je komercijalni naziv za uslugu koju, zajedno s HP-om i društvom Odašiljači i veze d.o.o. (dalje: OiV) pruža HPP.

Dana 5. prosinca 2018. HAKOM je od HT-a i HPP-a zatražio dodatne podatke i informacije.

Od HT-a je zatražena dostava [X] Ugovora [X]; pojašnjenje načina na koji će se osigurati kontinuitet tripartitnog odnosa Odašiljača i veza d.o.o., HP-a i HPP-a radi ispunjenja svih

uvjeta iz dozvole RF-DTV-01/11 za multiplekse MUX C i MUX E; informacije o načinu pružanja EvoTv usluge nakon provedene transakcije. Od HT-a je zatraženo i da opiše vjerojatni utjecaj predložene koncentracije na tržišno natjecanje na mjerodavnom i povezanim tržištima, odnosno kako bi ista mogla utjecati na tržišne takmace i korisnike usluga.

Od HPP-a je zatraženo da dostavi distribuciju korisnika EvoTv usluge na temelju adrese korisnika na razini gradova odnosno općina. Također je zatraženo da opiše vjerojatni utjecaj predložene koncentracije na tržišno natjecanje na mjerodavnom i povezanim tržištima, odnosno kako bi ista mogla utjecati na tržišne takmace i korisnike usluga.

HT je traženu dokumentaciju i svoje očitovanje dostavio 6. prosinca 2018.

U očitovanju HT navodi kako kupnja poslovnih udjela HPP-a nema izravan utjecaj na tripartitni ugovorni odnos OiV-a, HP-a i HPP-a te da se osigurava kontinuitet tog ugovornog odnosa.

HT dalje navodi [§]. Nadalje, navodi kako koncentracija neće imati utjecaja na ugovornu poziciju krajnjih korisnika. HT namjerava [§]. HT smatra da uz DVB-T tehnologiju postoji i usluga na satelitskoj tehnologiji koja je u domeni pokrivenosti čak i dostupnije krajnjim korisnicima, a koju osim HT-a imaju i dva druga operatora te je zamjenjiva s ponudom EvoTv usluge. U tom smislu HT ističe da je ponuda usluge A1 na satelitu zapravo jeftinija za krajnjeg korisnika.

HT smatra da koncentracija neće imati utjecaj na mjerodavno niti na povezana tržišta te da neće utjecati na ostvarenje regulatornih načela i ciljeva iz članka 5. ZEK-a. Osobito, koncentracija neće utjecati na povećanje tržišnog udjela HT-a na mjerodavnom tržištu na način da bi isti doveo do značajnog narušavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade.

Naime, HT smatra da neovisno o tome da li se kao mjerodavno tržište promatra tržište zemaljske televizije putem DVB-T tehnologije ili kao ukupno tržište televizije uz plaćanje naknade, u svakom od slučajeva ne dolazi do zamjetnog povećanja tržišnog udjela HT-a. Naime, HPP ima ukupno 71.195 korisnika, dok HT ima ukupno [§] korisnika (na IPTV i DTH tehnologiji) na tržištu prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade koje ukupno ima 835.000 korisnika, pa time dolazi do inkrementalnog povećanja od [§]% odnosno HT uopće nema korisnika na tržištu zemaljske televizije putem DVB-T-a.

Dodatno, prema mišljenju HT-a, pokazatelji o kretanjima na tržištu upućuju na to da se radi o tržištu na kojem postoji djelotvorno tržišno natjecanje, a zbog čega tržište prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade na DTH i DVB-T tehnologiji nikada nije niti bilo predmet regulacije.

HPP je traženu dokumentaciju i očitovanje dostavio 10. prosinca 2018.

HPP navodi da će realizacija koncentracije pozitivno utjecati na razvoj tržišta naplatne televizije, na zadržavanje vrijednosti tržišta besplatne televizije i pozitivno djelovati na povećanje tržišta maloprodaje elektroničkih uređaja koje korelira s povećanjem telekomunikacijskog tržišta te olakšati prelazak na DVB-T2 tehnologiju i oslobađanje frekvencija druge digitalne dividende, što je preduvjet za efektivan daljnji razvoj širokopojsnog pristupa internetu, posebice u ruralnim područjima.

HPP ističe kako EvoTv na tržištu naplatne televizije ne predstavlja značajan udio niti konkurenciju na tom tržištu. S druge strane, HPP navodi kako EvoTv donosi zdravu konkurenciju satelitskoj tehnologiji na ruralnim područjima gdje kabelaška televizija i IPTV nisu dostupni. Na tim područjima nalazi se koncentracija cjenovno osjetljivih korisnika kojima je EvoTv prilagođen kao najjeftinija usluga naplatne televizije na tržištu. Upotreba EvoTv-a je, zbog načina distribucije, iznimno jednostavna što afirmativno utječe kako na stariju populaciju koja se lakše odlučuje za korištenje naplatne televizije tako i na korisnike kojima je prenosivost usluge zanimljiva.

Međutim, unatoč svim [X]. Također, potrebna su ulaganja u nove tehnologije radi zadržavanja konkurentnosti te nastup koji će omogućiti povećanje broja korisnika. Zato smatra da je za dugoročnu održivost EvoTv usluge neophodno povezati se s HT-om koji je u mogućnosti osigurati daljnji razvoj te usluge [X], a koji je jedini izrazio interes za ovakvom suradnjom.

HPP dalje navodi kako tržišni takmaci ne mogu biti ugroženi, obzirom da koriste sve ostale tehnologije i dostupni su na cjelokupnom teritoriju na kojem je dostupna i EvoTv usluga. Također, EvoTv usluga je komplementarna uslugama drugih operatora. Korisnici ju mogu koristiti bilo gdje i bez obzira koriste li već nekog drugog operatora kao primarnu uslugu.

HPP smatra da korisnici EvoTv usluge mogu očekivati kvalitetniju i jeftiniju uslugu, jer će povezivanje s HT-om prvenstveno omogućiti [X], a time i mogućnost snižavanja cijene te daljnji tehnički razvoj usluge, ali i bolju tehničku podršku te kvalitetniji kontakni centar.

HPP smatra kako koncentracija neće imati negativan utjecaj na mjerodavnom tržištu prijenosa televizijskih programa uz plaćanje naknade niti će imati negativan utjecaj na korisnike EvoTv usluge jer se radi o tržištu na kojem postoji učinkovito tržišno natjecanje.

Dana 14. prosinca 2018. HAKOM je zatražio očitovanje od Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: AZTN).

Zatraženo je očitovanje o tome treba li HT-ovu namjeru preuzimanja 100%-tnog udjela u temeljnom kapitalu HPP-a promatrati isključivo kroz tržište digitalne zemaljske naplatne televizije ili ju je potrebno promatrati i kroz tržište naplatne televizije koje obuhvaća i uslugu televizije putem različitih platformi (kabelaška televizija (KTV), televizija utemeljena na IP protokolu (IPTV), satelitska televizija (SAT TV)). Također, zatraženo je očitovanje je li tržište digitalne zemaljske naplatne televizije potrebno promatrati i kroz povezana tržišta poput tržišta širokopojsnog pristupa internetu. Uzevši u obzir raspoloživost radiofrekvencijskog spektra za novim multipleksima, zatraženo je očitovanje je li mogućnost ulaska na tržište potencijalnog novog operatora dovoljna za daljnji razvoj djelotvornog tržišnog natjecanja ili treba uzeti u obzir i razdoblje koje je potencijalnom novom operatoru potrebno da navedenu uslugu ponudi na tržištu.

Naposljetku, zatraženo je očitovanje o utjecaju predložene koncentracije na ispunjenje mjera i uvjeta iz rješenja AZTN-a kojim je koncentracija između poduzetnika HT i OT-Optima Telekom d.d. ocijenjena uvjetno dopuštenom.

Također je zatražena informacija o mjerodavnoj pravnoj stečevini EU u području prava tržišnog natjecanja koja je primjenjiva u ovom predmetu koncentracije.

Istog dana, HAKOM je zatražio i očitovanje od Agencije za elektroničke medije (dalje: AEM) o tome podliježe li promjena vlasničke strukture u HPP-u i obvezi prijave iz članka 57. Zakona o elektroničkim medijima te, ako da, vodi li Vijeće za elektroničke medije postupak ocjene dopuštenosti koncentracije u smislu Zakona o elektroničkim medijima.

Vezano uz zatražena očitovanja od AZTN-a i AEM-a, HAKOM je obavijestio HT kako postoji mogućnost da, zbog složenih činjeničnih i pravnih okolnosti koncentracije, postupak ocjene prijave možda neće biti dovršen u roku od 30 dana od dana dostave prijave.

Dana 31. prosinca 2018. AZTN je dostavio očitovanje. U odnosu na utvrđivanje mjerodavnog tržišta, AZTN upućuje na primjenu Uredbe o načinu i kriterijima utvrđivanja mjerodavnog tržišta (NN br. 9/11), a u odnosu na kriterije za ocjenu dopuštenosti koncentracije iz nadležnosti AZTN-a upućuje na primjenu Uredbe o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika (NN br. 38/11), osobito njenog članka 16.

AZTN dalje u svojem očitovanju navodi primjere iz svoje prakse vezano uz ocjenu dopuštenosti koncentracija između poduzetnika koji su operatori elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga. Tako, AZTN navodi da je u predmetu ocjene koncentracije HT-a i OT-Optima Telekom d.d. ocijenio koncentraciju uvjetno dopuštenom te prihvatio mjere i uvjete HT-a kako bi se otklonili negativni učinci te koncentracije na tržišno natjecanje. Nadalje, AZTN je donio rješenje o djelomičnom ukidanju navedenog rješenja te rješenje u postupku ocjene koncentracije OT-Optima Telekom d.d. (dalje: OT) i H1 Telekom d.d. (dalje H1), kojim je prihvatio mjere i uvjete OT-a kako bi se otklonili negativni učinci te koncentracije na tržišno natjecanje.

U svim navedenim predmetima AZTN je zaključio kako mjerodavna tržišta predložena od podnositelja prijave u bitnome odgovaraju mjerodavnim tržištima koje je HAKOM odredio za potrebe prethodne regulacije te je smatrao ispravnim prihvatiti predložena mjerodavna tržišta kao relevantna.

Prihvaćene mjere i uvjeti u za to određenim rokovima iz navedenih rješenja AZTN-a zajedno čine mjere i uvjete koje su sudionici koncentracija dužni ispuniti kako bi se otklonili negativni učinci predmetnih koncentracija na tržišno natjecanje u rokovima utvrđenim za njihovo ispunjenje.

AZTN u svojem očitovanju ističe da je jednom od mjera obvezao HT da osigura upravljanje OT-ovom imovinom koje, za vrijeme trajanja koncentracije, neće dovesti do podkapitalizacije imovine OT-a u odnosu na stanje na početku razdoblja koncentracije te koje će omogućiti da imovina OT-a (korisnička baza i infrastruktura) sudjeluje, najmanje u sličnim omjerima, u odnosu na tržište na kraju razdoblja trajanja koncentracije kao i na početku razdoblja trajanja koncentracije.

U tom smislu AZTN ističe kako će Povjerenik koji prati provedbu mjera koncentracije HT-a i OT-a, ovisno o odluci HAKOM-a, uključiti tu činjenicu u svoje analize za potrebe izvješća prema AZTN-u u narednim izvještajnim razdobljima.

AZTN ističe kako je buduća postupanja HT-a također ovlašten ocjenjivati i kroz druge instrumente iz svoje nadležnosti, osobito kroz utvrđivanje zlouporabe vladajućeg položaja poduzetnika.

Zaključno, AZTN skreće pozornost da je Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja propisano da je u njegovoj primjeni, osobito u slučajevima pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju propisa, AZTN ovlašten primijeniti na odgovarajući način kriterije koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji. U tom kontekstu AZTN u predmetima ocjene koncentracija primjenjuje odredbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (dalje: Uredba EZ o koncentracijama) i odredbe Konsolidirane jurisdikcijske obavijesti Europske komisije prema Uredbi Vijeća br. 139/2004 (2008/C 95/01).

Nakon provedenih opisanih procesnih radnji HAKOM je zaključio kako je u ovom predmetu, sukladno odredbi članka 100. stavak 3. ZUP-a, potrebno donijeti rješenje kojim se privremeno zabranjuje daljnja provedba koncentracije, a do donošenja konačne odluke.

Ovakva odluka temelji se na sljedećim činjeničnim i pravnim osnovama:

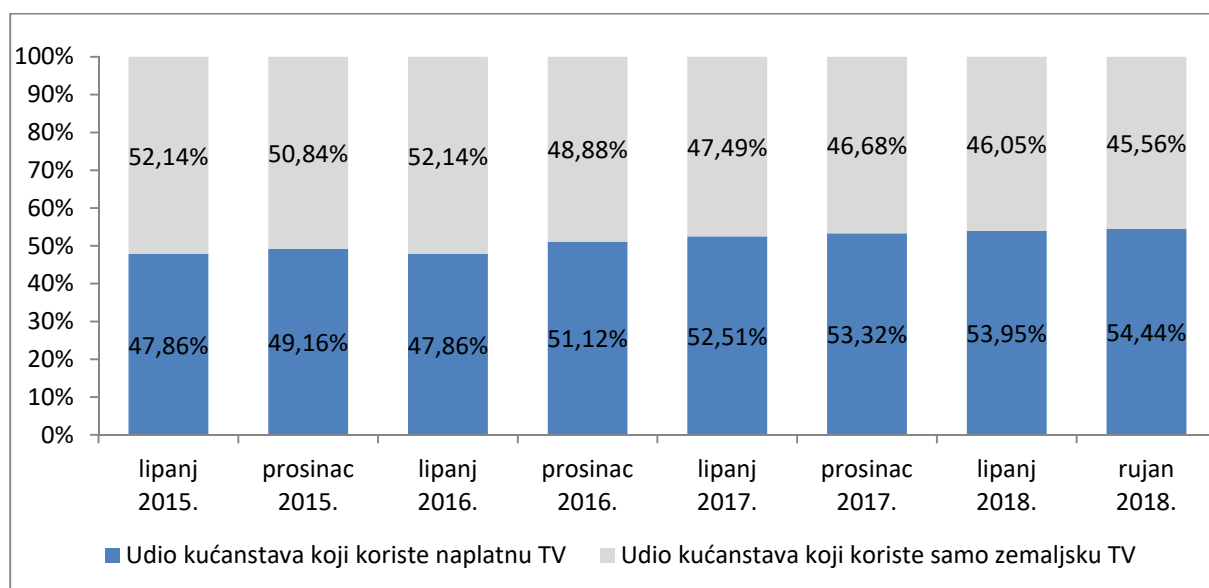
1. Preliminarna ocjena o mjerodavnom tržištu

HT i HPP djeluju na tržištu distribucije televizijskih programa na maloprodajnoj razini.

Korisnici u Republici Hrvatskoj pristup usluzi distribucije televizijskih programa mogu ostvariti kroz tzv. nenaplatnu televiziju (*Free-to-air TV*, preko zemaljske digitalne televizije ili satelitske televizije) te kroz različite oblike naplatnih televizija (*Pay TV*).

Iz slike 1 je vidljivo kako je udio kućanstva koji ne koriste naplatnu TV iznosio oko 45 posto na kraju trećeg tromjesečja 2018. Uzevši u obzir da se taj udio postupno iz godine u godinu smanjuje, HAKOM zaključuje kako taj dio tržišta predstavlja potencijal širenja usluge naplatne televizije odnosno predstavlja potencijal operatorima za akviziciju novih korisnika koji su spremni dodatno plaćati za TV sadržaj.

Slika 1 – Udio kućanstava koja ne koriste naplatnu TV

U Republici Hrvatskoj usluga distribucije televizijskih programa uz plaćanje naknade (*Pay TV*) krajnjem korisniku je dostupna na sljedeće načine: (i) putem bakrene parice ili svjetlovodne niti (IPTV usluga) (ii) putem kabljskih mreža (KTV usluga), (iii) putem satelitskih veza (SATTV usluga) te (iv) putem mreže zemaljske digitalne televizije (zemaljska DTV mreža) u koju ulazi EvoTv usluga.

HT pruža uslugu distribucije televizijskih programa uz plaćanje naknade putem bakrene parice ili svjetlovodne niti (IPTV usluga) i putem satelitskih veza (SATTV usluga). Usluga EvoTv koju pružaju HPP, HP i OiV je vrsta naplatne televizije kod koje se televizijski programi odašilju putem zemaljske DTV mreže i primaju putem zemaljskih antena te je jedina usluga digitalne zemaljske naplatne televizije u Republici Hrvatskoj.

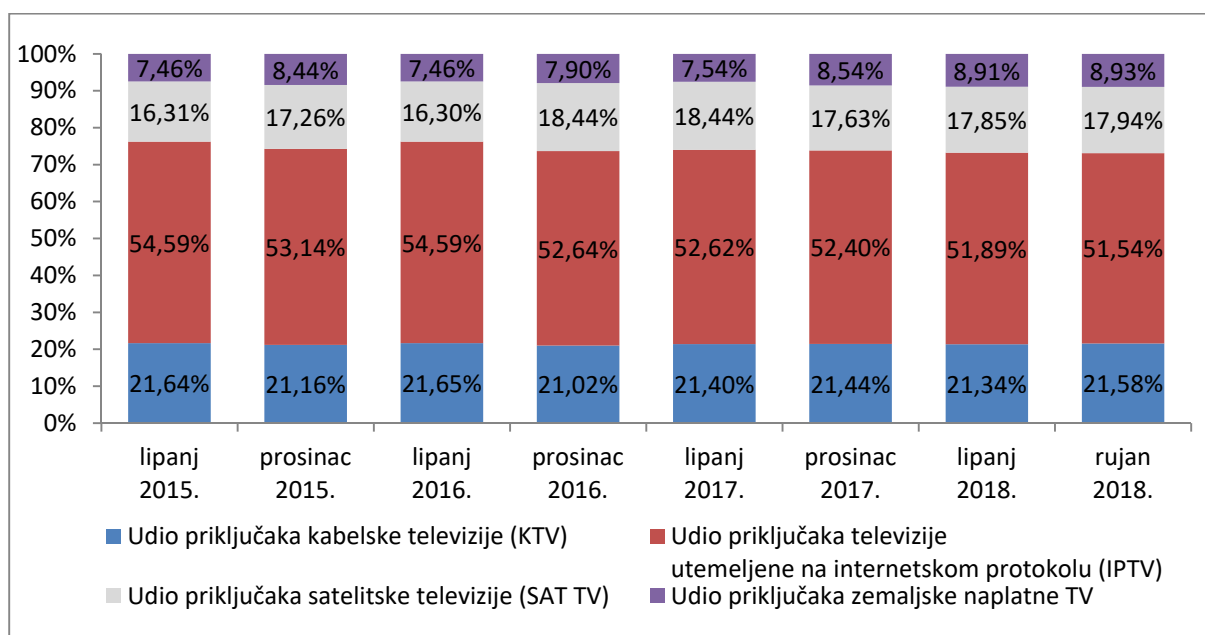
Kako bi HAKOM ocijenio koncentraciju sa stajališta tržišnog natjecanja, potrebno je utvrditi mjerodavna tržišta u dimenziji usluga i zemljopisnoj dimenziji. Utvrđivanje mjerodavnog tržišta ima cilj odrediti neposredna tržišna ograničenja s kojima se suočava poduzetnik nastao koncentracijom.

1.1. Mjerodavno tržište u dimenziji usluga

Prilikom utvrđivanja dimenzije usluga, HAKOM je promatrao zamjenjivost sa strane potražnje između različitih načina pružanja usluge distribucije televizijskih programa na maloprodajnoj razini odnosno zamjenjivost svih naplatnih televizija neovisno o platformi preko koje se pružaju u odnosu na zemaljsku digitalnu naplatnu televiziju.

Promatrajući uslugu distribucije televizijskih programa uz plaćanje naknade, iz slike 2 je vidljivo kako je IPTV usluga najzastupljenija usluga naplatne televizije u Republici Hrvatskoj.

Slika 2 Usluga distribucije televizijskih programa uz plaćanje naknade – raspodjela po tehnologijama

IPTV (*Internet Protocol Television*) usluga omogućava krajnjim korisnicima praćenje određenog broja televizijskih i radijskih programa u digitalnom obliku te niz dodatnih usluga poput videoteke (*Video on Demand, VoD*), automatskog snimanja određenih programa te snimanja na zahtjev, elektroničkog programskog vodiča (EPG) i drugih dodatnih usluga. Također, korisnicima je putem ove platforme omogućeno i gledanje određenih ekskluzivnih (sportskih) sadržaja uz dodatnu naknadu. Svi operatori koji pružaju IPTV uslugu krajnjim korisnicima u Republici Hrvatskoj u svojoj ponudi imaju određeni broj nacionalnih programa te veći ili manji broj stranih programa.

KTV usluga također krajnjim korisnicima omogućava praćenje televizijskih programa u digitalnom obliku. Operatori koji pružaju KTV uslugu u Republici Hrvatskoj u svojoj ponudi imaju "glavne" nacionalne programe te određeni broj stranih programa pa krajnji korisnici ugovaranjem KTV usluge, jednako kao kod IPTV usluge, nemaju potrebu koristiti digitalni zemaljski prijam televizijskog signala već sve navedene programe mogu pratiti putem KTV usluge. Bez obzira što se KTV usluga pruža putem kabljskih mreža te se po tom pitanju razlikuje od IPTV usluge koja se pruža putem druge mrežne infrastrukture, krajnji korisnici uglavnom ne primjećuju navedenu razliku te im stoga ista nije bitna, a pogotovo iz razloga što im i jedna i druga usluga pružaju gotovo identične osnovne funkcionalnosti, odnosno praćenje nacionalnih i stranih televizijskih programa te gledanje određenih ekskluzivnih (sportskih) sadržaja.

SATTV usluga ima slične osnovne funkcionalnosti kao IPTV i KTV usluga. Operatori koji pružaju SATTV uslugu u Republici Hrvatskoj u svojoj ponudi također imaju "glavne" nacionalne programe te određeni broj stranih programa pa krajnji korisnici ugovaranjem SATTV usluge, jednako kao kod IPTV i KTV usluge, nemaju potrebu koristiti digitalni zemaljski prijam televizijskog signala, već sve navedene programe mogu pratiti putem SATTV usluge. SATTV usluga, u odnosu na IPTV i KTV uslugu, ima određena ograničenja. Primjerice, korištenje SATTV usluge od korisnika zahtijeva postavljanje satelitske antene koja omogućava prijam televizijskih programa što nije slučaj kod IPTV i KTV usluge. Isto tako, ponude operatora koji nude SATTV uslugu uglavnom imaju manje dodatnih (interaktivnih) sadržaja koji se nude korisnicima u odnosu na IPTV i KTV uslugu, kao što je

usluga snimanja i kasnijeg gledanja određenih programa ili videa na zahtjev. Usprkos navedenim razlikama, HAKOM je mišljenja kako spomenuta ograničenja nisu toliko značajna da bi se zaključilo kako SATTV usluga nije zamjenska usluga IPTV i KTV usluzi.

Digitalna zemaljska naplatna televizija ima slične osnovne funkcionalnosti koje korisnici ostvaruju korištenjem usluge televizije preko prethodno spomenutih platformi. Operator koji pruža digitalnu zemaljsku naplatnu televiziju u Republici Hrvatskoj u svojoj ponudi ima osnovne nacionalne programe te određeni broj stranih programa kao što je slučaj i s ostalim naplatnim televizijama neovisno o platformi preko koje se ista pruža. Digitalna zemaljska naplatna televizija, poput SATTV usluge, nudi korisnicima manje dodatnih (interaktivnih) sadržaja (usluga snimanja i kasnijeg gledanja i video na zahtjev).

Temeljem svega prethodno navedenog, HAKOM je mišljenja kako su krajnjim korisnicima svi tipovi naplatnih televizija, neovisno o tehničkom rješenju koje upotrebljavaju, funkcionalno međusobno zamjenjivi.

Nadalje, operatori usluga naplatne televizije definiraju svoje programske pakete na način da su osnovni programi zastupljeni u svim paketima, dok se razlike u ponudama stvaraju u dodatnim programima koje operatori uvrstavaju u svoje osnovne ili proširene pakete te se u skladu s navedenim mijenjaju i konačne maloprodaje cijene koje korisnici plaćaju. Međutim, korisnici biraju određeni programski paket ovisno o programima koje žele pratiti bez obzira nudi li se navedeni paket putem zemaljske digitalne TV ili neke druge usluge distribucije (IPTV, KTV, SATTV). Također, s obzirom da uz uslugu naplatne televizije koriste se i druge elektroničke komunikacijske usluge, pri čemu se paketi koji sadrže i druge elektroničke komunikacijske usluge ne razlikuju značajno od cijene samostalne usluge naplatne televizije, korisnici su cjenovno osjetljivi promatrajući ukupnu cijenu za elektroničke komunikacijske usluge koje koriste.

Stoga, ovisno o potrebama krajnjih korisnika, HAKOM je mišljenja kako su krajnjim korisnicima svi tipovi naplatnih televizija, neovisno o tehničkom rješenju koje upotrebljavaju, cjenovno međusobno zamjenjivi.

HAKOM je razmatrao i uslugu Hrvatske radiotelevizije (HRT) koja putem satelitskih kartica koje ima u svojoj ponudi, korisnicima omogućava prijam televizijskih programa uz plaćanje naknade putem satelitskih veza. Ipak, s obzirom da korištenjem HRT-ove satelitske kartice korisnik može primiti isključivo programe HRT-a te da se za prijam ostalih nacionalnih i stranih programa korisnici moraju pobrinuti na drugačiji način, HAKOM smatra kako se na strani potražnje navedena usluga ne može smatrati zamjenskom uslugom digitalnoj zemaljskoj naplatnoj TV.

Temeljem svega prethodno navedenog HAKOM zaključuje kako se preliminarno može ocijeniti da su svi tipovi naplatnih televizija, neovisno o tehničkom rješenju koje upotrebljavaju (IPTV, KTV, SATTV, zemaljska digitalna naplatna televizija) dio istog tržišta.

1.2. Mjerodavno tržište u zemljopisnoj dimenziji

Kod pružanja usluge naplatne televizije kod svih tehničkih rješenja postoje određena zemljopisna ograničenja ovisno o dostupnosti distribucijske mreže na ciljanom zemljopisnom području za pružanje usluge. To se prvenstveno odnosi na ruralna područja za koja ne postoji dostatan komercijalni interes operatora za ulaganja u pristupne mreže koja bi omogućile

uslugu naplatne televizije putem IPTV ili KTV tehnologije. Korisnicima s tih područja, operatori koji inače nude IPTV ili KTV uslugu, nude zamjensku SAT TV uslugu. Također, iako ni digitalna zemaljska naplatna televizija nije dostupna na cijelom teritoriju Republike Hrvatske, dio korisnika ima mogućnost koristiti istu na područjima gdje IPTV ili KTV tehnologija nije dostupna.

Međutim, operatori usluge ne razlikuju cjenovno ovisno o području pružanja, odnosno usluge pružaju pod istim uvjetima i cijenama na cijelom teritoriju Republike Hrvatske na kojem je usluga dostupna.

Stoga HAKOM preliminarno zaključuje da je mjerodavno tržište u zemljopisnoj dimenziji za pružanje usluge distribucije televizijskih programa uz plaćanje naknade u opsegu nacionalno, odnosno, mjerodavno tržište u zemljopisnoj dimenziji čini cijeli teritorij Republike Hrvatske.

2. Preliminarna ocjena o tržišnim udjelima i stupnjevima koncentriranosti

Tržišni udjeli i stupnjevi koncentriranosti daju prvi uvid u tržišnu strukturu i tržišnu važnost kako sudionika koncentracije tako i njihovih konkurenata.

HAKOM je u ovom postupku razmatrao tržišni udio kao mjerilo relativne veličine nekog poduzetnika na tržištu, izračunato na način da se utvrdi postotak u kojem taj poduzetnik sudjeluje u ukupnoj proizvodnji i/ili prodaji nekog proizvoda i/ili usluge na predmetnom tržištu u određenom razdoblju. Tablica 2 prikazuje tržišne udjele sudionika koncentracije na tržištu na kojem dolazi do namjere pripajanja, odnosno na *tržištu distribucije televizijskih programa uz plaćanje naknade*. Isti su izračunati u odnosu na ukupan broj priključaka obuhvaćenih definicijom tržišta.

Tabela 1 Tržišni udjeli operatora na tržištu distribucije televizijskih programa uz plaćanje naknade

	lipanj 2015.	prosinac 2015.	lipanj 2016.	prosinac 2016.	lipanj 2017.	prosinac 2017.	lipanj 2018.	rujan 2018.
HT + društva pod kontrolom HT-a	59,64%	58,64%	58,16%	58,50%	58,45%	58,34%	57,50%	56,60%
HPP	7,46%	8,44%	8,46%	7,90%	7,54%	8,54%	8,91%	8,93%
Ostali	32,90%	32,92%	33,38%	33,60%	34,01%	33,13%	33,59%	34,47%

U rujnu 2018. udio HT-a i društava pod njegovom kontrolom iznosio je 57%, odnosno, uzimajući u obzir dostupne podatke, isti bi nakon provedbe koncentracije iznosio 66%. U skladu s uspostavljenom sudskom praksom, vrlo veliki tržišni udjeli (50% ili više) sami po sebi mogu biti dokaz postojanja vladajućeg položaja. Uzimajući u obzir izračunate tržišne udjele, isti je takav da može dovesti do stvaranja vladajućeg položaja.

Radi mjerenja stupnja koncentriranosti Komisija EU se često koristi Herfindahl-Hirschmanovim indeksom (dalje: HHI). HHI se izračunava zbrajanjem kvadrata pojedinačnih tržišnih udjela svih poduzetnika na tržištu. HHI daje razmjerno veću važnost tržišnim udjelima većih poduzetnika. Iako apsolutna razina indeksa HHI može pružiti prvi uvid u pritiske na tržištu nakon provedbe koncentracije, promjena indeksa (delta) korisna je zamjenska vrijednost promjena koncentriranosti nastalih kao izravna posljedica koncentracije.

Sukladno *Smjernicama za ocjenu horizontalnih koncentracija (2004/C 31/03)*, Komisija EU u postupcima iz svoje nadležnosti vjerojatno neće moći utvrditi probleme horizontalnog

tržišnog natjecanja na tržištu na kojem je vrijednost HHI nakon provedbe koncentracije manji od 1.000, na tržištu na kojem je nakon provedbe koncentracije HHI između 1.000 i 2.000 a delta manje od 250, odnosno u koncentraciji s vrijednošću HHI nakon provedbe koncentracije višom od 2.000 i deltom nižom od 150.

Tabela 2 HHI na tržištu distribucije televizijskih programa uz plaćanje naknade, prema broju priključaka, rujan 2018.

	HHI (prije koncentracije)	HHI (nakon koncentracije)
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
[X]	[X]	[X]
HHI	4.071	5.082
DELTA		1.011

Iz tablice 2 je vidljivo da je HHI takav da indicira probleme horizontalnog tržišnog natjecanja.

Ove preliminarno utvrđene činjenice nedvojbeno pokazuju da bi provedba koncentracije mogla imati značajan učinak na mjerodavno tržište.

Stoga je potrebno ispitati učinak koncentracije kako na tržištu distribucije televizijskih programa uz plaćanje naknade tako i na svim susjednim tržištima na kojem djeluje koji od sudionika koncentracije. HAKOM ujedno konstatira da podnositelj prijave koncentracije nije predložio odgovarajuće mjere praćenja poslovanja, i/ili strukturne mjere i uvjete kojima bi se trebali otkloniti negativni učinci predmetne koncentracije.

Slijedom navedenog, HAKOM će u daljnjem postupku razmotriti hoće li negativni učinci provedbe koncentracije u obliku stvaranja novog tržišnog položaja sudionika, prevladati u odnosu na moguće pozitivne učinke i time značajno narušiti tržišno natjecanje.

Pri tome će HAKOM uzeti u obzir relevantne propise navedene u očitovanju AZTN-a, kao i očitovanje AEM-a koje još nije zaprimljeno.

Također, u daljnjem tijeku postupka potrebno je drugim sudionicima na tržištu dati priliku za izjašnjavanje o učincima predmetne koncentracije.

3. Mjerodavni pravni okvir

U odnosu na mjerodavni materijalni i procesni pravni okvir koji je primjenjiv u ovom postupku, HAKOM utvrđuje sljedeće.

Članak 68. stavka 6. ZEK-a propisuje kako HAKOM ocjenjuje prijavu namjere i njezine učinke na ostvarivanje regulatornih načela i ciljeva iz članka 5. ZEK-a te donosi odgovarajuću odluku na temelju provedenog postupka i utvrđenoga činjeničnog stanja, u roku od 30 dana od dana dostave prijave namjere.

Članak 5. stavak 2. ZEK-a propisuje kako se regulatorna načela i ciljevi ostvaruju, između ostalog, zaštitom tržišnog natjecanja na dobrobit krajnjih korisnika usluga. Stavak 3. istog članka propisuje da HAKOM promiče tržišno natjecanje u obavljanju djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga te elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, i to osobito sprječavanjem narušavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja u području elektroničkih komunikacija, uključujući i prijenos sadržaja. Stavak 7. istog članka propisuje da će u obavljanju regulatornih poslova propisanih ZEK-om HAKOM u najvećoj mogućoj mjeri voditi računa o mjerodavnoj pravnoj stečevini Europske unije u području elektroničkih komunikacija i tržišnog natjecanja.

Članak 6. ZEK-a propisuje kako primjena odredaba ZEK-a ne utječe na djelokrug i ovlasti tijela nadležnog za zaštitu tržišnog natjecanja te kako će HAKOM osobito surađivati s tijelom nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja, i to na način da zahtijeva mišljenje tog tijela.

Iz navedenih odredbi proizlazi da je zakonodavac HAKOM-u dao ovlast za ispitivanje sukladnosti koncentracije sa zaštitom tržišnog natjecanja, a u cilju sprječavanja narušavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja u području elektroničkih komunikacija, uključujući i prijenos sadržaja, u onim slučajevima u kojima ispitivanje koncentracije nije u isključivoj nadležnosti AZTN-a.

U ovom predmetu radi se o upravo takvoj koncentraciji.

Nadalje, ZEK u pogledu postupka ocjene koncentracije ne sadrži detaljne procesne korake kakve sadrži Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, odnosno kakvi su sadržani u Uredbi EZ o koncentracijama i povezanim propisima pravne stečevine.

Međutim, ZEK eksplicitno obvezuje HAKOM na poštivanje pravne stečevine EU u području tržišnog natjecanja. Dodatno, na obvezu primjene pravne stečevine EU prilikom ocjene koncentracije ukazuje i AZTN u svojem mišljenju. U tom smislu, a uzevši u obzir kako je i Uredbom EZ o koncentracijama i domaćim Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja predviđen postupak ispitivanja koncentracije u dvije faze, HAKOM smatra opravdanim takav pristup primijeniti u ovom predmetu.

Kako je u dijelu obrazloženja koji se odnosi na činjenice utvrđeno da bi provedba koncentracije mogla imati značajan učinak na mjerodavno tržište, HAKOM je smatrao da je opravdano pokrenuti drugu fazu ispitivanja koncentracije.

Iako ZEK ne propisuje obvezu donošenja zasebne odluke kojom se utvrđuje da koncentraciju treba dodatno ispitati, donošenje takve odluke nalažu interesi pravne sigurnosti sudionika koncentracije te javni interes zaštite tržišnog natjecanja. Ujedno, potrebno je tom odlukom privremeno zabraniti daljnje aktivnosti na provođenju koncentracije.

Budući da je Zakon o općem upravnom postupku (dalje: ZUP) temeljni procesni zakon kojeg HAKOM primjenjuje, utvrđeno je da naprijed navedene okolnosti smisleno predstavljaju

situaciju u kojoj je opravdano donijeti privremeno rješenje, sukladno članku 100. stavku 3. ZUP-a.

Stoga je iz navedenih razloga odlučeno kao u izreci.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana primitka.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen

Dostaviti:

1. Hrvatski Telekom d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9, Zagreb, UP - osobnom dostavom
2. HP Produkcija d.o.o., Branimirova 4, Zagreb, UP - osobnom dostavom
3. HP-Hrvatska pošta d.d., Ured za odnose s regulatorom, Jurišićeva 13, Zagreb, UP - osobnom dostavom
4. U spis